

З архівів

ВУЧК

ГПУ

НКВД

КГБ

1/2 (22/23) 2004

Науковий і документальний журнал

Видається з серпня 1994 року

Виходить двічі на рік

Київ 2004

З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ № 1/2 (22/23) 2004

Науковий і документальний журнал
Видається з серпня 1994 року
Виходить двічі на рік

Засновник:

Головна редакційна колегія науково-документальної
серії книг “Реабілітовані історією”

Співзасновники:

Національна академія наук України
Інститут історії України НАН України
Служба безпеки України
Державний комітет архівів України
Всеукраїнська спілка краєзнавців

Редакційна колегія:

Юрій Данилюк – головний редактор,	
Сергій Кокін – перший заступник головного редактора,	
Сергій Богунов – заступник головного редактора,	
Олександр Рубльов – заступник головного редактора,	
Роман Подкур – відповідальний секретар,	
Олег Бажан,	Володимир Пристайко,
Геннадій Боряк,	Олександр Пшенніков,
Валерій Васильєв,	Олександр Рєсєт,
Семен Глузман,	Володимир Рєпринцев,
Василь Даниленко,	Григорій Савченко,
Петро Кулаковський,	Євген Складенко,
Станіслав Кульчицький,	Георгій Смирнов,
Володимир Лозицький,	Петро Тронько,
Наталія Маковська,	Юрій Шаповал
Руслан Пиріг,	

Журнал внесено Вищою атестаційною комісією України до переліку наукових фахових видань з історичних наук (“Бюлетень ВАК України”, 1999, № 5).

Відділи редакції: 01001, м. Київ, вул. Грушевського, 4, к. 211, 212, 216
тел. 278-53-05, 279-13-88. Факс (044) 278-02-38
01034, м. Київ, вул. Золоторітська, 7,
тел. 255-85-41, 256-92-11

Електронні версії номерів журналу розміщено на Інтернет-сторінці Служби безпеки України: www.sbu.gov.ua або www.ssu.gov.ua.

Комп’ютерне макетування – Видавництво Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

Науково-допоміжна робота: співробітники Державного архіву Служби безпеки України
Д. Бойко, В. Василенко, В. Окіпнюк

Усі права застережені. Журнал зареєстровано у Міністерстві у справах преси та інформації України в квітні 1995 р.

Свідोцтво про державну реєстрацію КП № 1045

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, назв на авторах.

Редакція залишає за собою право на літературне редагування матеріалів.

ЗМІСТ

Офіційний розділ

Галузевому Державному архіву Служби безпеки України –
10 років 6

З історії радянського тоталітаризму

Подкур Р. Створення ВЧК: інтерпретація відомої проблеми 17

Васильєв В. Вплив “великого терору” 1937-1938 рр.
на економічні процеси в УРСР 35

Даниленко В. “Четвертий поділ” Польщі і встановлення
радянського тоталітарного режиму в Західній Україні 59

Документи радянських спецслужб з історії кримськотатарського
національного руху 1940-х – 1980-х рр. *Публ. Бажана О.,
Лошицького О.* 80

Бажан О. Репресивні заходи радянської влади щодо громадян
єврейської національності в УРСР (1960-ті – 1980-ті рр.) 112

Особа у контексті історії

Олександр Греків. Спогади військового міністра УНР.
Публ. Тинченка Я. 121

Золотарьов В. Свояк Сталіна. (сторінки біографії комісара
держбезпеки 1 рангу Станіслава Реденса) 210

Рубльов О. Західноукраїнська інтелігенція у таборах ССРСР,
1930-ті рр.: людські біографії у контексті “перековки” 250

Петровський Е. Професор Одеського університету
Олександр Сухов (1881-1944 рр.): нові дані про останні роки життя 315

З історії Другої світової війни

Богунів С. Використання праці радянських військовополонених у промисловості та сільському господарстві під час нацистської окупації України 326

Дерейко І. Українські допоміжні формування Збройних сил Німеччини у Києві в 1941–1943 рр.: структура, чисельність, діяльність 340

Євстаф'єва Т. Трагедія Бабиного Яру у 1941–1943 рр. (за документами Галузевого державного архіву Служби безпеки України) 354

Гончаренко О. Реакція української інтелігенції на Голокост: моделі ситуативної поведінки 387

Удовик В. Київська кіностудія в період нацистської окупації України 404

Влада і Церква

Бабенко Л. Участь органів ВЧК-ГПУ у вилученні церковних цінностей на початку 1920-х рр. 410

Михайлуца М. Здійснення органами ДПУ–НКВС України репресій проти Православної церкви на Одещині (1930-ті – 1940-ві рр.) 429

Сердюк Н. Єпископ Григорій Хомишин мовою матеріалів слідства (за документами Галузевого Державного архіву СБ України) 451

Рецензії

Юркова О. Остання адреса: Розстріли соловецьких в'язнів з України у 1937-1938 роках: В 2 т. – 2-е вид., доопрац. і доп. – К.: “Сфера”, 2003. 481

Крупина В. "Помилювати не можна розстріляти": нова книга про жертви червоного терору в Криму в 1920 – 1921 рр. [Абраменко Л.М. *Последняя обитель. Крым, 1920 – 1921 годы.* – К., МАУП, 2005. – 480 с.: ил.] 486

Хроніка та інформація

Головна редколегія науково-документальної серії книг “Реабілітовані історією” інформує....	496
– протокол та постанови засідання Бюро Головної редакційної колегії науково-документальної серії книг “Реабілітовані історією” від 15 квітня 2004 р.	496
– протокол засідання Бюро Головної редакційної колегії науково-документальної серії книг “Реабілітовані історією” від 8 липня 2004 р.	503
– постанова 8 липня 2004 р. про рекомендацію тому “Реабілітовані історією. Донецька область”.	506
– постанова 8 липня 2004 р. про рекомендацію тому “Реабілітовані історією. Житомирська область”.	508